

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY VIII - SEGONA EPOCA

GENYER - FEBRER DE 1926 :: N.º 39

SUMARI:

TEXT: La Miosotis, per *J. Solà Sch. P.* — Divagacions d'Excursionista I. La calma i la paciència, per *Rosend Graner i Civil.* — Les Bandositats del Vallès. I. El Castell o Palau de Terrassa, per *P. Sala i Flotats.* — Vuit dies al Pireneu. II. Ariège-Pallars (Ascensió al Cim Oriental dels Encantats), per *I. Suana i Picanyol.* — Crònica. — Anunci d'excursions per a febrer i març.

GRAVATS: Torre del Palau. Fot. *Llobet.* — Detall de l'escalada al cim Oriental dels Encantats. Les parets de la darrera canal, a 10 minuts del cim. — Des del cim Oriental dels Encantats. Fots. *Suana.*

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANT ANTONI, 61

Camiseria Vacarisas

CAMISES PER A EXCURSIONISTA

Font-vella, 4 i 6. - Telèfon, 5993

MERCERIA I NOVETATS

JOAN BLANCH

Antiga Casa Benida

La única casa assortida en figurins

Font-vella, 58. - Puignovell, 2
Telèfon, 6122. - TERRASSA

MAQUINA D'ESCRIURE

UNDERWOOD

CAMPIÓ DEL MÓN
DES DE FA 18 ANYS

TELEFON, NUM. 6162

Bicicletes ARMOR

són les millors

A plaços de 5 pessetes setmanals
EXPOSICIÓ I VENDA:

GRITZNER

és la màquina de cosir i brodar
més perfeccionada del món.

A PLAÇOS I AL COMPTAT

CARRER DE SANT PERE, 53

JOSEP VALL

SUCCESSOR DE S. CABRÉ

FABRICA DE TUBS DE PAPER
DE TOTES MENES

València, 182.-Teléf. G. 2469.-BARCELONA

REPRESENTANT A TERRASSA:

J. MACH GUTSENS

TELÉFON, 6010

PERESABAT

MOBLES
DELUXO
Y: TAPIS
SERIA:

FUSTE
RIAMFA
BRICAB
SERRAR

Despatx:

Sant Pere, 40

Tallers:

Galileo

Excursionistes: EL PA DE SANT JOSEP

és el que haveu de gastar quan sortiu perquè sempre és tou

PA CORRENT. :: PA INTEGRAL

❖ **FRANCESC MARGARIT** ❖

Mitjà del Passaig, 25 bis. - TERRASSA

*
TALLERS

*
GRÁFICS

JOAN MORRAL

NORD, 22

TELÈFON, 5830

XOCOLATA SMART

La gasta tothom per ésser la millor i més barata

Els esportimens la gasten sempre

DEMANEU-LA A TOT ARREU

❖ **MOBLES** ❖

DE

Jacinte Estada

TAPICER

...

Pantan, 15. - Tel. 6225. - Terrassa

Casa Marquès

Altes novetats per a Senyora
SUCURSAL DE LA TINTORERIA **CHATELAIN**

Rentats al sec, Tenyits a la mostra
: : Dols rapidíssims : :

Sucursal de la S. A. MARITAINE

Tota classe de plegats a les
Carrer de Sant Pere, 35.-Telèf. 5927

CASA COSTA

Llibres. - Material
d'oficina i escolar

Cervantes, 39. :: Terrassa

Josep Macias i Marimón

En panyos, sempre el més nou

RAVAL (enfrent el Mercat)
TELÈFON, 6298

Florenci Julià

MERCER

Sant Pere, 37. |- - Telèfon, 6494
TERRASSA

BAR TERRASSA - RESTAURANT

Acuradíssim servei de Restaurant a la carta i cuberts
Preus econòmics. - Salons reservats
Licors - Vins - Xampanyes de marca

RAVAL, 27 i 29

TELÈFON, 6647

Articles per a Excursionisme,
Alpinisme i Esports de Neu

Concessionari a Espanya de les cases
RENÉ GUILLOT. - PARIS. - Material lleuger
de campament.

GRAVO. - PARIS. - Trajos impermeables.
MONTBLANC. - CHAMONIX. - Skis, Bobs,
Luges, etc.

DEMANEU CATALEGS

I. SUANA PICANYOL. Jodis, 42.-Terrassa

INSTAL·LACIONS COMPLETES
DE VIDRES I CRISTALLS PLANS

PREUS ECONÒMICS

Huc Joan Bassiner

Successor de Joan B. Rovira

Sant Jaume, 35. - Tel. 6560. - Terrassa

CASA FORTUNY

Joièria - Orfebreria - Bisuteria

Articles per a regal
Novetats de París

Gavatxons, 11. - Telèfon 6656

Teixits i Estampats. - Novetats per a Senyora

J. ROCABERT

RAVAL, 1

Percals, Satins, Franel·les, Llanes, Sedes,
etc., Mocadors de butxaca, Jocs de Taula
i de Llit laborats a ma.

RAVAL, 1 (enfrent el carrer de S. Pere)

Galí i Companyia

Drogues i Productes Químics, Abonos, Perfumeria
del país i estrangera, Específics, Aigües minerals,
Xampany, Vi i Licors de tota mena, Colors in-
dustrials i domèstics, Conserves, etc.

Carrer de Sant Pere, 27 : : : Telèfon, 5850

PASTES PER A SOPA

"GAIG"

RAVAL, 15 :: TERRASSA

(enfrent la Casa de la Ciutat)

Gorristeria i Sombrereria

Corbateria i Camiseria

Pilar Montaña

RASA, 11 :: TERRASSA

LICEU DALMAU

**A les classes personals d'aquest LICEU
o al vostre domicili, podreu aprendre:**

IDIOMES

de parlar i escriure perfectament francès, anglès, alemany,
en 4 a 8 mesos.

ORTOGRAFIA

i correspondència general i comercial en els dits idiomes,
i en català, espanyol, esperanto, en 2 a 4 mesos.

CAL·LIGRAFIA

manuscriptura aristocràtica, comercial ràpida, rodona,
etc., en 1 a 2 mesos.

ARITMÈTICA

abreujada, per a totes les operacions de Comerç, Banca i
Borsa, en 3 a 6 mesos.

TENEDURIA

de llibres de Comerç, Indústria, Banca, en 2 a 5 mesos.

ESTENOGRAFIA

i dactilografia, aplicables a tots els idiomes esmentats,
en 2 a 4 mesos.

NO PERDEU TEMPS VACIL·LANT

Desde qualsevol grau de cultura podeu adquirir fàcilment
aquests coneixements, pels eficaços sistemes del Liceu Dalmau.

SUCURSAL A TERRASSA:

Sant Antoni, 5. - Telèf. 6661

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY VIII

Segona època

GENYR-FEBRER 1926

NÚM. 39

LA MIOSOTIS

DIU una llegenda alpina que quan Déu, el Senyor de les flors de tot el món, hagué donat nom a totes, elles el servaren molt bé a sa memòria, menys una de petiteta que aviat no el recordà, i sens poder demanar-lo a cap més flor, tota avergonyideta va tenir de tornar a Déu per a preguntar-li com se deia. Ja en sa presència, el Senyor aixecà son dit en l'aire, dient-li sols tres paraules a l'avergonyida floreta: *VERGISS MEIN NICHT!* és a dir, *NO M'OBLIDIS!* I se n'anà, conservant fins avui aquest nom.

Linneus en classificar aquesta planta, sense atendre a la Llegenda, li imposà el nom de *MYOSOTIS*, que vol dir *ORELLA DE RATOLI*, per la semblança que tenen ses fulles, ja en sa forma, ja per sa peloseïla, amb les orelles de dit rosegador. Però mai no deixarà d'ésser entre nosaltres el *VERGISS MEIN NICHT*, el *no m'oblidis*, i, com deia Tennyson, *la flor dels amadors feliços*, i en molts indrets de França, *LA FLEUR DU SOUVENIR*, *L'AIME-MOI*, *PLUS-JE-TE-VOIS*, *PLUS-JE-T'AIME*.

Les noies de la regió del Sena inferior, per a saber si són estimades d'algun jovenet, cullen la *MIOSOTIS* i la posen en un got d'aigua, i si la flor es marceix, la noia no és pas estimada de ningú, i al revés, si es conserva fresca i gemada.

En algunes regions de Bèlgica n'hi ha prou d'enviar un ram de *MIOSOTIS* a una noia per ésser això considerat com una declaració d'amor mutu. En canvi aquell que, per menyspreu passa, damunt d'aquesta planta serà immediatament oblidat de tots els seus amadors, veient-se de mal grat avorrit de tot el món.

Aquesta planta, visitada constantment per les abelles, les quals guaidesper un cercle daurat que en el centre tenen ses corol·les, saben on inserir ràpidament ses llengüetes per a extraure el millor nèctar, tocant en aqueix acte l'antera i l'estigma i contribuint a la fecundació, la veiem sovint esclava, quan conreuada en els jardins. Ella es plau tan solament de créixer amagada pels prats humits i riberes de torrents i rierols, sense allunyar-se mai del misteriós murmuri dels corrents de l'aigua xarbotejant.

Passejant un cop per les vores del riu una parella, atreta per la boniquesa de les blaves corol·les d'eixa flor, es decidí el jove a fer-ne un pom, però amb tanta mala sort, que caigué a l'aigua, i ja ofegant-se, salvà les flors tirant-les a sa aimada, bo i dient-li: *FORGET-ME-NOT! NO-M'OBLIDIS!*

Per això la *MIOSOTIS*, en el llenguatge de les flors, simbolitza el record, la constància, la fidelitat, l'amor.

J. SOLA SCH. P.

Divagacions d'Excursionista

I

LA CALMA I LA PACIENCIA

UNA de les grans qualitats que passa quelcom desapercebuda als que, fent excursions, l'adquireixen, és el dotar-se d'una gran calma i d'una exemplar paciència.

Heus ací dues germanes inseparables, altament necessàries per a mantenir en perfecte equilibri nostre complicat mecanisme. Qui no s'hi fa, està subjecte a tot un seguit de trastorns i neguits que, a la curta o a la llarga, consumeixen i apaguen aquesta llum tan viva que portem amagada i que ens il·lumina nostre pas per la vida; aquesta llum tan pura i sagrada que s'en diu l'ànima.

Altrament, la calma i la paciència, són dues armes poderoses per a lluitar contra les adversitats; ataquen amb embranzida les imposicions

absurdes i descobreixen de lluny les falses conxorxes germinades als cervells anormals. Llur presència, esborrona als qui amb coneixement s'han apartat de les normes morals i justes. Obvi és, que per a aposentar la calma i la paciència, s'ha de tenir el cor amarat de bondat. Allà on hi nien negres maldats i febroses ires; allà on s'hi ajoquen confiances l'enveja i la vanitat; allà on s'hi aixopluguen les traïcions més vils i les corrupcions més depravades, allà, pot haver-hi cinisme, pot haver-hi llibertinatge, pot haver-hi despotisme, però mai hi pot haver, amic lector, noblesa d'esperit ni tranquil·litat de consciència; mai l'equilibri que mena la calma i la paciència als esperits que es dobleguen a la ingenuïtat, no a la fatxenderia; que acaten i volen la santa llibertat, no el llibertinatge; que senten un goig immens a l'imposar-se un pecat que no cometeren,—quin exemple de sacrifici té la virtut d'alliçonar i fins corregir al delinqüent;—que la serenitat els crèa una personalitat ferma i incorruptible, que amb son brill encega als qui no poden mirar-se'l amb el cap ben alt i la consciència ben clara. Molt s'enganyen els que creuen burlar-se de la moral i la justícia; encara que, a llur aparència, en surtin triomfants, el pes de la malifeta els cau implacable al damunt i els corseca i els corromp. Els passa igual que si escopissin al cel. I el remordiment, els persegueix fins que un terrible atac de bogeria els mena per sos propis passos, cap a l'abim...

Res tan bell i noble com un cervell conduït per la calma i la paciència. Els homes més eminents que han existit, rarament han abandonat aquestes dues excel·lents i bondadoses germanes. La calma s'emmiralla constantment en la naturalesa, i la paciència ens fa suportar, plens de resignació i esperança, les magnes i poderoses exalacions produïdes per la natural marxa evolutiva de les coses creades, o i més, és tan clara sa dicció, que, als que l'entenen, fins els dóna una gràcia, un goig, una sensibilitat i els fa de manera que trobin excel·lent i bonic ço que als mancats de sa amistat resulta pesat i aborrible.

Aporten les dues una claretat tan verge a qui les posseeix, que és capaç de desfer amb tota senzillesa la trama més malèficament ordida. I per a copsar aquesta calma i aquesta paciència tan indispensables per a viure com cal, és necessari seguir pels viaranyes on no hi transiten els vicis i les males costums. Elles, ronden per paratges quietes i tranquils, paratges apartats d'aquesta gent que passen pel món amb els ulls clucs i les orelles tapades. Aquesta gent, tot matèria, encara que

respirin molts anys, no viuen. Si aixís no fos, de res ens distingiríem de les plantes o de les roques. Nostres actes, nostres activitats, nostres descabellaments intel·lectuals remoguts pels coneixements copsats clarament per nostres sentits sedents de bellesa i nostres bones llavors, són el que donen llum i ens fan homes dignes; que l'estar-se al món solament per estar-hi, com un paràssit, no és viure. Si les plantes no tinguessin el sol que les enardeix i encén, llavorant-les; si no tinguessin l'aire que les omple de vida tot rebregant-les i escampant llurs llavors per la terra; si no tinguessin l'aigua que les estemordeix tot abrillantant-les i entendrint-les, ni treurien colors, ni flairarien, ni aparexerien tan belles com ara als nostres ulls.

La vida és una lluita; la naturalesa ens ho demostra amb tota claretat. D'ací ve que els que així no ho creuen, o sigui els qui es deixen arrossegar vertiginosament per la nerviosa corrent de l'artifici, són els que tenen un viure ple de neguits i tràgiques sorpreses. Ells mateixos s'aparten del natural; ells mateixos s'emboiren l'horitzó que'ls cobricella i que constantment els amenaça en furiosa tempesta, no adonant-se —i això és la pena més gran,—de la lluminosa clariana de felicitat que gaudeixen certs humils que viuen bé i que tot ho tenen, per la senzilla raó de que no s'han apartat de les normes saviament trassades per la perfecta Naturalesa, i per ço s'aconsolen solament amb el que necessiten per viure; i com que, per viure, amb poca cosa n'hi ha prou, això fa que tot el que desitgen ho tenen. En canvi, si moltes coses es volen, no és tan fàcil tenir-les i, el que molts creuen comoditats, no són més que paranyes que entorpeixen nostra ruta. Qui poca cosa desitja, de quatre bales en fa un castell; qui no li plau un castell, el món li és petit.

L'enveja i la vanitat i la calma i la paciència, no s'han pogut veure mai. Encarar-se amb la Naturalesa amarat de calma i paciència, és estar preparat per a descobrir,—que és saborejar—quelcom del misteri que'ns envolta. Una cosa tan natural com esplaïar-se,—dic esplaïar-se,—en gaudir les magnes meravelles que nostres sentits, al filtrar-se-hi, van copsant extasiats, donant-nos un goig immens al saborejar-les i més al explorar sos tresors més amagats, és una veritable llàstima que no estigui en la dèria de tots els mortals.

El ver excursionista, forçosament ha d'estar dotat de calma i paciència. Sense aquestes preuades excel·lències, se li faria impossible tota tasca, ja que ni llum tindria. Fixeu-vos en un geòleg i vos fareu càrrec

de la paciència i la calma que necessita... Analitzeu la tasca d'un astrònom, d'un botànic, d'un zoologista, d'un músic, d'un poeta, d'un geògraf, etz., de tots els que estan de cara a la Naturalesa i els descobrireu una gran dosis de calma i paciència.

I tota la gent de clara intel·ligència no coneix ires, ni enveges, ni petulàncies; són senzills i francs, car tenen una clara noció global que, per sobre de tot, els fa veure el què som i que representa nostre pas per la terra. Són gent que han pujat dalt dels cims de les muntanyes i revestits de natura s'han confrontat amb el Creador, qui els ha dotat d'una gran impressionabilitat, capaç de sentir i registrar l'acció més insignificant i analitzar-la amb enteresa, per la qual cosa els és indispensable molta calma i molta paciència.

ROSSEND GRANER I CIVIL.

Les Bandositats del Vallès

I

El Castell o Palau de Terrassa

POSATS ja d'acord els qui han escrit sobre l'antiga Terrassa referent a la manifesta diferència que hi ha entre Castell d'Egara i Castell de Terrassa, ambdós existents des de remota antiquitat, segons anirem examinant, al voler recollir unes notícies trobades en el Dietari del Consell Barceloní i en altres obres històriques que indiquen els fets ocorreguts en aquesta ciutat, aleshores vila, a les darreries del segle XV, desenrotllades al voltant del Castell de Terrassa, i anomenades pels consellers de Barcelona «*Bandositats del Vallès*», hem de fer constar novament que hom tracta sempre del Castell, La Cort o Palau de la nostra Ciutat.

D'aquest Palau en resta encara avui la imponent torre rodona que s'alça com guaita vigilant dessorre les cases qu'enronden la Plassa Vella, i un soler de voltes gòtiques conservat prop d'ella.

D'aquestes *Bandositats* no he trobat enlloc que en parli el malaguanyat historiador terrassenc Josep Soler i Palet. Segurament que ell ne tindria notícia, i el detall de que en parli poc en les seves monografies

de la «Biblioteca Històrica Terrassenca» em fa pensar si és que guardava tot això per a fer-ne un detallat estudi, una monografia dedicada exclusivament al Castell-Palau, als seus castlans, i fets que s'hi desenrotllaren. Que no mencioni ni tan sols a un membre de la família Muntanyans en les seves «Cent Biografies terrassenques», amb tot i que parla d'altres castlans, alguns d'ells de menor història, fa pensar si no tindria encara coneixença de certs fets; però nosaltres, humils aficionats, no podem creure-ho, car en Soler i Palet era un historiador complert, que havia llegit molt i que pel seu mètode i coneixements històrics honra abastament la industrial població on esmerça el fruit dels seus estudis i entusiasmes.

Restava encara alguna cosa inèdita del historiador de Terrassa, i potser entre aquests treballs s'hi trobi algun aclariment.

Ja feia ell notar la confusió en què estaven els historiadors anteriors al considerar com a un sol castell, els de Egara i Terrassa.

Ja es vegé precisat a posar les coses en son lloc davant de la història de J. Ventalló, «Tarrassa antigua y moderna», que no és altra cosa que una desorientadora i fantàstica història de Egara lligada a Terrassa.

El mateix Ventalló però ens dóna notícia de l'existència d'aquest castell a l'any 801, quan la host dels francs de Ludovic el Pietós, ajudats pels hispans i gods fugitius de l'invasió serraïna entraren a Barcelona. Aquest detall es extret de la capitular de Carles el Calb, rei dels francs, als barcelonins; concedida l'any quart del seu regnat, entre 878-879, i diu:

«Gothos sive Hispanos intra Barchinonam famosi nominis civitatem vel Tarrasium castellum quoque habitantes. (1)»

Aquest diploma de Carles el Calb és copiat al peu de la lletra de la «Crònica» d'en Pujades, que en tot quan pot va seguint en Ventalló. Segons aquest diploma els homes del primitiu castell de Terrassa ajudaren als francs i gods-hispans fugitius, en la reconquesta de Barcelona a l'any 801.

Ens certifica també l'existència del «Castre Terracinense» un document del any 874, explicatiu de que n'era amo el bisbe de Barcelona i s'en apoderà un insolent prebere, segons diu Bofarull, de qui ho copia en Ventalló.

(1) Tarrassa Antigua y Moderna, J. Ventalló i Vintró, Cap. IV.

I més tard al 996, segons consta en un document que tracta d'una donació feta pel Comte Borrell, al bisbe Pere, l'abad Lauderic i Vitard, dient: «*omnes ecclesias de Terracia et de Egara cum parrochias decimis et primiciis et omni usu ipsas ecclesias pertinentium*» (1).

O sigui que veiem ja feta des d'un principi la distinció entre Terrassa i Egara; i tenim per altra banda l'existència d'un nucli de població, d'una església i un castell en la nostra actual ciutat, que no cal confondre amb la població de Egara situada a Sant Pere.

Aquest castell de Terrassa el veiem subsistir a través de vicissituds i guerres fins al dia d'avui.

Fou per això una greu equivocació el fer dels dos castells un de sol i això ha desorientat llargament la creença dels terrassencs. I és per això mateix que em permetré de fer, abans d'entrar en la matèria objecte d'aquest escrit, un petit detall històric que ens ajudi a situar-nos clarament.

I com que hi ha pocs documents coneguts referent a nostra ciutat escrits en aquell temps, i els existents han estat poc estudiats, els joves de la Congregació de Maria i St. Lluís que publicaren les «Notes Històriques» en la publicació ja citada (2) tenen de dir desorientats: «*Fins el 1462 hi ha dades que permeten suposar que continuaren essent de Barcelona el castell i vila de Terrassa*».

Hom deu fer constar que la vila i castell de Terrassa continuaren essent de la ciutat de Barcelona, i en assegurança de la predita afirmació publicarem més endavant, quiscunes notes extretes del llibre del Consell de Barcelona «Manual de Novells Ardits», per les quals els nostres amics podran veure la seva certesa, i podran observar la declaració taxativa de «*en la vila de Terraça la qual és de la Ciutat present*» i altre que diu de la dita ciutat que és «*senyora de la Vila de Terraça y de son term*».

El que ha fet dubtar de si la possessió continuava o no a favor de la ciutat Cap i Casal de Catalunya, és la designació de castlans o senyors feudals que es feu durant molt de temps a favor de diversos cavallers que tenien certs drets sobre el castell i vila, mantenint jurisdicció mixta amb Barcelona, segons hom pot deduir del estudi de les notes conegudes.

P. SALA I FLOTATS.

(1) Fulla Mariana, extret de Lib. Ant. A. C. de B. núm. 65.

(2) Fulla Mariana núm. 65. Maig 1924.

Vuit dies al Pireneu

II

Ariège-Pallars (Ascensió al Cim Oriental dels Encantats)

DE la Pica d'Estats havíem determinat baixar cap a les vessants de Vallferrera d'Areo. La boira però ens dificultava l'orientar-nos i precisar el millor indret per iniciar la davallada; ademés poques referències teníem dels itineraris més o menys practicables per aquell cantó. Malgrat aquests inconvenients, vàrem determinar dirigir-nos cap el Port de Sotillo o d'Estats (alt. 2894 ms.) (segons les obres esmentades, un dels de més difícil pas del Pireneu).

De la Pica Central davallàrem al collet que la separa de la punta N. O. i planejant direcció O. fins a trobar les parets que cauen estimbades a la ribera francesa de Pla Subra. Varem traspasar, una fonda canal (la primera a l'esquerra) de pendants molt redreçades i guanyàrem una estreta bretxa d'una cresta; torçant llavors sobtadament direcció S., seguirem baixant per altres dues canals i trascollant altres petits colls o bretxes, entràrem al començament d'una llarga canal que cau vers la vessant catalana i que fineix a la immensa tartera que cobreix aquella selvatge regió, al repeu mateix del port esmentat. Aquest port no es més que una estreta bretxa, de caients estimbats pel cantó francès, i obert en la dentellada cresta que uneix al massiu d'Estats amb la Pica de Sotillo (alt. 3073). Des del cim, a sota el port havíem estat uns tres quarts.

Si bé aquest itinerari tant de baixada com de pujada no ofereix grans dificultats, hom farà bé de no anar-hi molt refiat. Els fons de les canals és plé de tartera de totes mides, extraordinàriament movable, ja sigui per la molta inclinació del plo on descansa, ja pel pedruscall que resta amagat dessota els blocs grossos.

Dèiem al començament d'aquesta modesta ressenya, que ens interessàvem sempre per aconseguir els objectius típics fixats; guanyada la Pica d'Estats no teníem cap altre itinerari de «compromís» i mentres parlàvem de si aniríem al llac de Certescans o bé al Montroig, hom digué mig bromejant.—Als Encantats hauríem d'anar—Tal dit tal fet; ja teníem altre objectiu per assolir i per cert que no era dels menys costo-

Detall de l'escalada al cim Oriental dels Encantats. Les parets de la darrera canal, a 10 minuts del cim

2

3

4

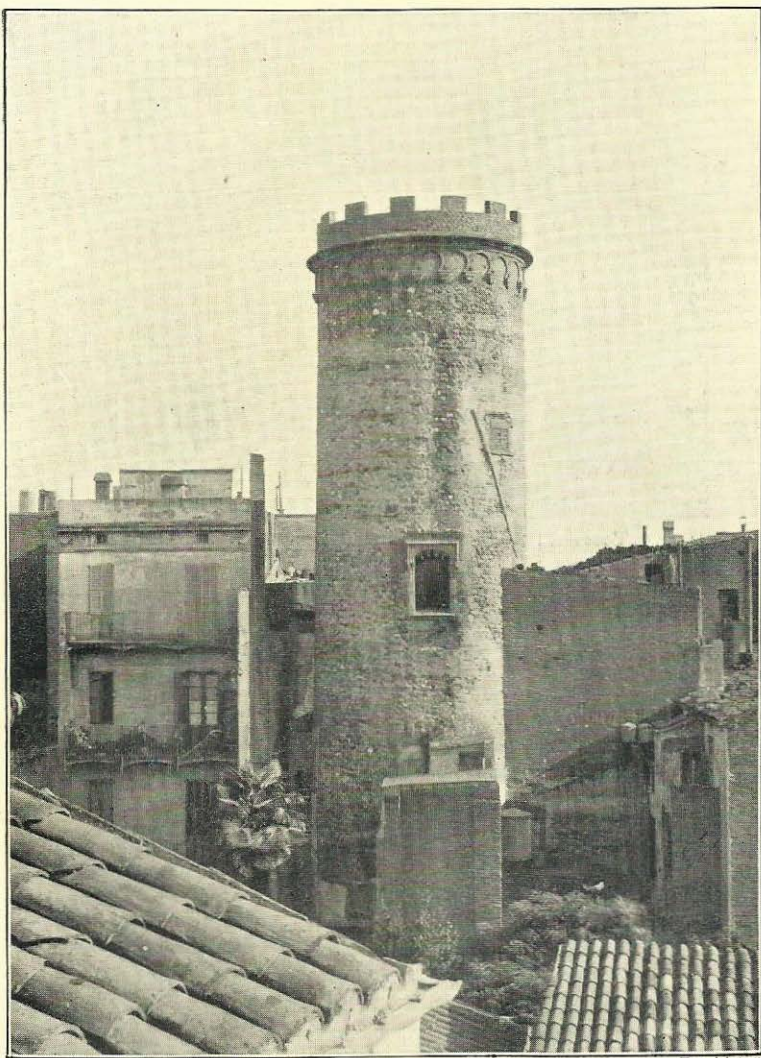

1

Fots. Suana

Des del cim Oriental dels Encantats. - 1. Estany de Sant Maurici.

2. Port de Ratera. - 3, Saburedó, - 4. Bassiero

Fot. Llobet

Torre del Palau

sos. La via més ràpida d'acostament a aquelles muntanyes de Pallars era seguir per la Vallferrera, Noguera de Cardós i remuntar el Noguera-Pallaresa fins a La Guingueta, prop d'Esterri d'Aneu.

De la selvatge regió on ens trobàvem l'itinerari per guanyar el camí del Port de Boet és una ruta relativament fàcil: no cal més que seguir la ribera dreta fins passat el darrer estany (el tercer). Llavors un migrat corriol davalla ràpidament a un gran planell de pasturatges, voltat de alguns pins i a l'entrada d'un engorjat travessa a la part esquerra de la ribera, planejant suaument per entre mig de clapes de bosc direcció S. E. deixa a la dreta una tartera i el riu que cau sobtadament amb vistoses cascates a la vall de Vallferrera procedent del cercle de Sanfons, i s'endinsa—el corriol—laberínticament per atapeïda vegetació que dificulta bon xic el pas. L'ample camí del Port de Bouet, és un consol després d'aquesta devallada—tres hores i mitja—a la bona de Déu des de la Pica d'Estats.

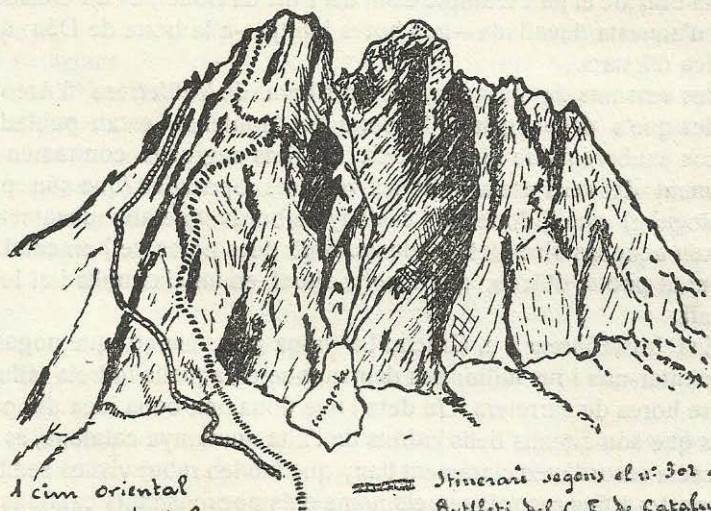
Les vessants de l'esquerra de la ribera de Vallferrera d'Areo, que són les que's despengen de la serra del Monteixo, estan poblades de boscos exuberants de pins i abets. Els tons negrosos contrasten vigorosament del verd esclarit de les vessants oposades (que són per les que seguim) que li donen els castanyers bords que abundantament cobreixen aquelles abruptes pendent. Amb dues hores de bon camí arribarem al poblet d'Areo, que's troba situat en un aixamplis i al fons de la Vall.

Ens hostatjarem a c. Gràcia. La bona gent feu ço que pogué per acontentar-nos i res millor pot demanar-se en aquells indrets allunyats quatre hores de carretera. Un detall que dóna una bona idea del poc visitats que són aquells bells indrets de l'alta muntanya catalana, és que a c. Gràcia recordaven clarament l'any que havien rebut visites semblants a la nostra i fins recordaven els noms dels pocs visitants catalans.

Dia 20.—Actualment i per les seccions s'està construint la carretera que ha d'unir els pobles de Vallferrera amb la via general del Noguera Pallaresa.

El camí davalla suaument seguint el curs de la vall i després de deixar altres petits poblets a un cantó i altre de ribera, amb quatre hores hom arriba a Llavorsí, que es troba al peu de la carretera i on muntarem l'autobus que fa servei públic a La Vall d'Aran. A La Guingueta deixarem aquest vehicle i altra vegada muntanyes amunt camí d'Es-

pot. Vàrem arribar a aquest típic poblet a les tres de la tarda i després de proveir del necessari i carregar el bagatge a un matxo, seguirem el curs del Escrita fins a l'estany de Sant Maurici; ruta formosa i poètica. Plantarem nostra tenda arran mateix del magnífic estany de Sant Maurici (alt. 1895 ms.), a la part dreta i aprop del sobreixidor, en un petit planell dessobre la barrancada per on l'aigua de l'estany cau en formosa cascata. Els gegants pins dels environs ens deixa lliura la visió de l'estany i els dos aguts cims dels Encantats. En acabar la tasca d'arreglar el campament era ja ben fosc. Allí, en el nostre estimat refugi, ens endormiscàrem somniant la ruta per l'endemà que, a jutjar per les primeres impresions, seria una de les més fortes de les del nostre romiatge excursionista.

Cop. 1.ª: 61).

Dia 21.—Els pocs trastos que devíem endur-nos a l'ascensió prest foren posats en condicions i després d'estudiar detingudament la via d'ascensió (que a nosaltres ens va semblar bona) ens dirigírem al repeu

[1] Aquest dibuix es copiat (amb no gaire trassa) d'un publicat al Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya i que il·lustrava una ressenya, signada pel expert "alpinista" En Lluís Estasen.

de la muralla del cim Oriental (alt. 2751 m.). (1) Eren dos quarts de set. Per una canal molt a l'esquerra de la congesta que es troba dessota dels dos cims comencem a enfilar-nos, facilitant l'ascensió les mates de narets i alguns pins que s'arrapen fortament a la descarnada pendent; els primers passos sense ésser molt difícils són costosos; la pendent va redreçant-se i la vegetació grossa desapareix; sols resten esgarriats pins i herba, que per cert era molt relliscosa. Mitja hora en amunt en un petit planell de l'aresta, dessota de la qual s'obre dreta bauma, ens canbiem les sabates per espadenyes. Pocs minuts després al guanyar una carena que cau estimbada vers una gran canal (la més gran que es troba a l'esquerra, pujant) el fons de la qual per efecte de les allaus i les aigües es molt llis i esmolat, torcem lleugerament direcció N. decantant un xic a la dreta i seguim ascendint per dretes pendents, aprofitant les petites canals que faciliten l'ascensió, en vistes a l'esmentada canal gran de l'esquerra.

A mig camí aproximadament, després d'enfilar-nos per una paret de exagerada pendent, ens cal guanyar altra paret, aquesta però completament vertical i de 3 ms. d'alçada. La dificultat no estava a guanyar-la sinó precisament pel lloc on devia enfilar-se que era un migrat replà d'herba molt relliscosa, damunt d'esmolada i dreta canal. Pel senzill procediment de l'«esqueneta» muntà en Père, i amb ajut de la corda els demés. Aquest obstacle fou el més delicat de l'ascensió, no obstant no pot qualificar-se de difícil.

Atents a la nostra tasca, amunt sempre esgarrapant ací i allà (les mans juguen un paper més important que els peus en aquell escalament) hom no hagué de temer res bona estona. Per tots indrets les boires anaven inflant-se i en els cims de Colomé i Saburedo ja comensaven a ajaçar-s'hi. Aixó no era pas gaire afalagador, la possibilitat de què ens atrapés el mal temps en aquells indrets enguniejava. Una canal estreta i de bon pujar que fa estona seguim ens deixa al repeu d'una aresta isolada que fineix amb fina agulla. A la dreta s'obre un collet i segueix un replà damunt l'estimbat que cau a una fonda canal la que es troba immediatament a l'esquerra de la canal central que davalla de l'enforcadura.

Mentres en Père escala aquella agulla cercant un possible pas per

(1) No teniem cap gràfic, ni detall d'ascensió. Al sortir de Terrassa poc pensàvem ascensionar els Encantats.

l'esquerra, els demés seguim la cornisa aèria, cercant fugida per la dreta; ambdues exploracions foren de resultats negatius. Retornem al repeu de l'aresta essent necessari perdre uns quants metres i seguim de pla per dretes pendents a l'esquerra, que dominen la canal esmentada al començament. Allí en Joan ens diu que ja'n té prou, i que esperarà el nostre retorn; verament feia estona que ens admiràvem de l'entusiasme amb què seguia el nostre amic, novell muntanyenc. Tres hores i mitja de una escalada com aquella és un bon entrenament per un neòfitl. Fou però un gran llàstima, doncs d'allí al cim no hi passàrem pas més de mitja hora. Tornem a decantar a la dreta seguint un canal de pendent suau i ens trobem dessota una dreta canal (la primera, a la esquerra baixant del cim) que ens treu a la cresta, des d'on dominem a vista d'ocell l'oposada vessant d'Estanserull. Cinc minuts de fàcil camí (?) i ja som al cim. Cinc hores des del campament, comptant-hi els nombrosos descans.

El goig de l'estada a aquest cim no és pas pel magnífic enfilall de muntanyes que hom domina, és l'emoció de la escalada que el fa més interessant.

Basiero, Saburedo, Colomé, Comolós, Subenulls i Peguera, són els grans cims que atrauen més l'atenció, i que hom pot contemplar a plaer. Demés les grans fondalades d'Estanserull, i riu Escrita amb la tasca blavosa de l'estany, s'obiren als peus, selvatge i estarterada la primera, verdejant, amorosa l'altra. El cim Occidental (alt. 2734) separat de l'Oriental per estimbada collada, sembla a tocar. Algú ha dit que per anar d'un cim a l'altre seria necessari davallar al repeu de la muralla i començar de nou l'ascensió. Una ressenya que detalla l'ascensió directament a l'enforcadura, seguint la canal separadora dels dos cims, i d'allí l'escalada simultània per dos grups als dos cims, (1) anul·la aquella suposició.

Del cantó de Colomé i Bohí muntava una nuvolada i començava a sentir-se algun tro, aquest avís feu que deixéssim promptament el cim (després de signar a la llibreta registre) i començàrem la davallada pel mateix camí d'ascensió. Apart d'alguns dubtes i petites errades que ens feien entretenir arribàrem al campament satisfets i contents, a dos quarts

(1) Lacs pyrenèens - George Cadier - La Montagne núm. 172. Maig 1924. (portaveu del «Club Alpin Français»).

de sis. Vàrem aplegar el campament i avall s'ha dit cap a Espot i La Guingueta.

Dia 22.—A les quatre de la matinada muntàrem a l'auto que per la via coneguda del Noguera-Pallaresa, Artesa de Segre i Tàrraga ens retornaria a casa.

I SUANA I PICANYOL.

Crònica

Dia 29 de novembre de 1925.—En nombre de 8 foren els socis que portaren a cap l'excursió organitzada per aquest dia al Montcau.

Dies 5, 6, 7 i 8 de desembre.—Varis socis feren l'anunciada per aquest dia i organitzada per la secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya, a Camprodon. El dia 6 altres socis anaren a Ullastrell, Santa Maria de Vilalba, i Castell de Vilalba.

Dia 13.—Un grup de 12 socis feu l'anunciada al Molinot, Coll Cardús, font del Guinardeu i Vaquerisses. Altres anaren a Sant Llorenç del Munt.

Dia 20.—La secció d'Atletisme celebrà el «III Campionat local de cursa a peu - Volta a Terrassa» amb un falaguer èxit.

Dies 25 al 27.—Organitzada per la secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya, es feu la travessia de Núria al Xalet d'Ull de Ter.

Dia 1 de gener de 1926.—Un èxit fou l'excursió anyal a Mura. Vint-i-dos foren els que hi assistiren.

Dia 3.—L'anunciada a la Font del Olm, Cirera, Obac, Portella, Font de la Riva, i del Lladern, tingué de suspendre's per causa del mal temps.

Dia 10.—Es deixà acomplerta l'excursió-visita al històric Monestir de Sant Benet de Bages. Vint-i-un dels nostres socis, entre ells varies damisel·les, fou el nombre que hi assistí. La secció de Fotografia feu un formós recull de clixés.

Dia 17.—L'anunciada a Sant Llorenç del Munt, tingué un alicient que no ens crèiem. La neu i els futurs skieurs. Els aimants del ski, feren una bona excursió; entre els que poden lluir l'inseparable ski, (inseparable quan ha nevat) i els aspirants a lluir-los, foren vint-i-cinc els que anaren de La Mola a La Mata per a fer-hi pràctiques.

Dia 24.—En nombre de vint foren els que assistiren a la interessant excursió a Martorell i Gelida.

Publicacions rebudes.—De la Real Acadèmia de la Història de Ma-

drid, hem rebut un volum que ha passat a engruixir la nostra Biblioteca. Els ho remerciem.

També de l'abonament fet a la Editorial, hem rebut el primer volum de la Història Natural.

III CAMPIONAT LOCAL DE CURSA A PEU-VOLTA A TERRASSA - 20 DESEMBRE 1925.—*Organització de la Secció d'Atletisme.*— Malgrat que el temps no va contribuir a donar aquell lluïment que assoliren els Campionats anteriors, el nombre i qualitat dels atletes participants, el perfecte desenrotllament de la cursa, sense haver de lamentar cap incident, el nombrós i correcte públic que acudí al camp d'esports del Terrassa F. C. i el que amb ànim de presenciar el pas dels corredors es situà en els llocs estratègics, coronaren abastament els esforços i la voluntat que per aconseguir l'èxit hi posaren la Directiva i els elements d'acció de la Secció.

La sortida i arribada dels *Juniors* i *Seniors* i l'arribada dels Neòfits, com s'ha dit, tingué lloc al camp del Terrassa; aquesta bona disposició va facilitar com cap any s'havia conseguit, la descongestió de públic que dificultava la bona i vistosa arribada dels concursants.

La sortida dels neòfits fou donada a l'encreuament de la carretera de Moncada amb el carrer de Topete; aixís es que el circuit per aquests quedà reduït a 5 kms. Aquesta reforma fou deguda a les disposicions que ha dictat fa poc la Federació C. d'Atletisme; no cal dir doncs que l'interès màxim de la cursa és limitat als *Juniors* i *Seniors*. La lluita entre aquests no fou però molt intensa. A poc de la sortida va guanyar la davantera En Arbulí del R. C. D. E. i aquest lloc fou el que mantingué fins a l'arribada. Entre els neòfits, del grup de la sortida que va a correr de Colòn començaren a quedar-se petits grups a rerassaga; el grup que inicià el despegament el formava Adell (guanyador d'aquesta categoria) i dos més que no mantingueren la mateixa classificació. L'amic V. Fraga, col·laborador entusiasta a les tasques de la Secció, va guanyar el campionat local de la seva categoria amb relativa facilitat, si bé li fou necessari iniciar, al acabament de la cursa, un «pas mes llarg» per desfer-se d'En Oscó que l'estalonava. Les dades oficials de classificació són les següents:

Categoria No Neòfits. —1. Pere Arbulí, R. C. D. Espanyol, 26 m. 30 s.; 2. Julià López, U. S. de Sans; 3. Josep Miret, U. S. de Sans; 4. Marcell Castelló, U. S. de Sans; 5. Joan Chasel, U. S. de Sans; 6. Nicolau

Marco, Independent; 7. Josep Gañet, R. C. D. Espanyol; 8. Vicens Fraga, S. d'A. del C. Excursionista, Campió local; 9. Jesús Oscó, S. d'A. del C. Excursionista; 10. Joan Fraga, S. d'A. del C. Excursionista; 11. Josep Pla, C. E. C. de Bages-Manresa.

Classificació per equips de 3 concursants.—1. U. S. de Sans, 2-3-4=punts; 2. S. d'A. del C. E., 8-9-10=punts; Inscrits, 18; Sortits, 11; Classificats, 11.

Categoria Neòfits.—1. Josep M.ª Adell, Independent-(campió) - 20 m. 5 s.; 2. Josep Triquell, Terrassa F. C. - 20 m. 20 s.; 3. Manuel Lavernia, J. Gimnàstica; 4. Alvar Llauredó, J. Gimnàstica; 5. Josep Monroig, Independent; 6. Jascinte Perarnau, J. Gimnàstica; 7. Miquel Giménez, Independent; 8. Joaquim Dolç, J. Gimnàstica; 9. Victor Montañés, Independent; 10. Emili Bartaneus, J. Gimnàstica; 11. Manuel Fondon, Independent; 12. Bonaventura Font, Independent; 13. Josep Giner, Independent.—Inscrits, 22; Sortits, 19; Classificats, 13.

De conformitat amb el reglament de la cursa, el recorregut per aquesta categoria fou de 5 km.

ANUNCI D'EXCURSIONS

DIA 7 DE FEBRER

Excursió a les Castellasses de Can Torres

Organitzada per la Secció d'Atletisme.—Sortida a les 6; pas nivell carretera de Matadepera. Vocal, Rossend Graner; Vocal fotògraf, Josep Arola.

DIES 13 AL 17

Excursió organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya a Luchon i Superbagnères

Inscripció i detalls dimarts dia 9. Vocal, Antoni Dalmases.

DIA 21

Excursió a la Font del Llor

Sortida a les 5 matí de la plaça de la Creu. Vocal, Antoni Miralda; Vocal fotògraf, Antoni Puig.

DIA 28

Excursió a Mataró, Argentona, Burriac, Cabriels, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar

Pressupost 6 pessetes.—Sortida a les 6 pel tramvia. Vocal, J. Carreras; Vocal fotògraf, P. Llargués.

DIA 7 DE MARÇ**EXCURSIÓ D'OBSERVACIONS GEOLOGIQUES**

Estació d'Olesa, Mimó, Coll de Bram, Sant Salvador de les Espases,
Can Tobella del Cairat, la Puda i Olesa

Sortida a les 7 pel Nord. Vocal, Domènec Palet i Barba; Vocal fotògraf, Josep Reig.

Sessió preparatòria el divendres dia 5, en la qual explicarà el senyor Palet, diversos aspectes geològics a l'itinerari esmentat.

DIA 14**Excursió visita a les obres del Metro-Transversal**

Sortida a les 8 pel tramvia. Vocal, Antoni Boada.—Pressupost 3 pessetes.

DIES 19, 20 i 21

Excursió organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya

Inscripció i detalls el dia 16.

DIA 21

Excursió a Vaquerisses, Monistrol, Font de les Guilleumes, Monestir, funicular de Sant Joan, Sant Jeroni

Sortida a les 7 pel Nord.—Pressupost 2'50 pessetes. Vocal, J. Isard; Vocal fotògraf, J. Carreras.

DIA 28**Excursió al Castell de Castellar**

Organitzada per la Secció Fotogràfica.—Inscripció dia 26. Vocal, E. Capdevila.

DIES 3, 4 i 5 D'ABRIL

Excursió organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya

Inscripció i detalls dia 30 de de Març.

NOTA: En totes les excursions, encara que siguin organitzades per les diferents seccions del Centre, poden assistir-hi tots els socis, ja que a les seccions solament s'hi refereix la part d'organització.

Fonda Restaurant Catalunya

Casa especial per a Srs. Excursionistes. - SOPAR I DORMIR, 5 PTES.

Es l'únic lloc que us pot servir bé i barat. - Per comandes dirigir-les a

ESTEVE POLLS

Gavatxons, 12 - - TERRASSA - - Telèfon, 6035

Josep Armengol

Bisuteria - Perfumeria - Cotilles
Objectes per a regals

Raval, 19. - Telèfon, 5835

Joan Martorell

Antiga CASA CARDELLACH

Perfumeria nacional i estrangera, Bisuteria, Vanos, Paraigües, Moneders; Guants, Ombrel·les, Articles de pell, Últimes novetats en objectes artístics per a regal.

Font-vella, 59. - Telèfon 6435
TERRASSA

Llauneria de JOAN PUIG

CONSTRUCTOR

Aparells de gas acetilè, Termes-sifons, Dutxes i accessoris per a quartos de bany. Fars per carruatges de gas acetilè.

Aparells separadors i clarificadors d'olis, tant pel que surt de la premsa, com per a olis bruts, en forma rapidíssima. Pulveritzadors per a vinyes i per a mosques

Sant Antoni, 14. - Telèfon, 5905

CAMISERIA I NOVETATS

MONEDERS, GUANTS, PARAIGÜES

PIANOS I AUTO-PIANOS

de les millors marques.

Instruments, Música-Rotllos

Secció de RADIO. - Atwater-Kent

Casa Farràs

GAVATXONS, 18. - TELEFON, 6182

COMPRIN SEMPRE EN ELS MAGATZEMS

EL BLAU

Camiseria, Sastreteria, Barreís, Gorres, Gèneres de punt, etc., etc.

PREUS BARATISSIMS

Sant Pere, 26 i 28. - - - - TERRASSA

Aparells, Discs i Agulles
GRAMÓFONO (La Voz de su Amo)

Màquines per cosir, brodar, fer mitja, etc.

WERTHEIM (Ràpida S. A.)

Agent i Representant:

Vda. de J. Grau

FONT-VELLA, 22 :: TERRASSA

ELECTRICITAT. - Instal·lacions de
llum, força i calefacció

Isidre Armengol

TELEFONIA I RADIOTELEFONIA:
Aparells de Cristalleria; Llums d'in-
candescència, etc.

MAQUINARIA I MOTORS: Compra,
venda, canvi i reparació. Ventiladors, etc.

Raval, 38.-Telèf. 6181.-TERRASSA

Confiteria

Casa

Cuní

Rutlla, 52

Terrassa

GÈNERES TOLRÀ. - Confecció
de Roba blanca. - Nuviatges i
encàrrecs

ELVIRA ELIAS

PANTANO, 25 :: TELÈFON, 6044

EXCURSIONISTES!

ASSOSSEIUEU-VOS AL NOSTRE CENTRE

Rafael Boix

SASTRE MODISTO

Sant Pere, 24. - Terrassa

Sabateria. - Cira-botes

JOSEP POSAS

Especialitat en calçat d'excursió

Font-vella, 1 bis. - Terrassa

FABRICA DE TEULES

TEULES

Teules planes

tipus Marsella, marca

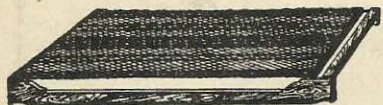
Segués, Donadeu i C.^a

**DESPATX: Font-vella, 1
Telèfon, 6137**

**FABRICA: Sant Marian, 193
Telèfon, 6085. - TERRASSA**

Garantim la porositat, resistència i color vermell

Recomanem als socis del Centre i als llegidors de l'«Arxiu»
que efectuïn llurs compres als nostres anunciants

Sommiers. - Enreixats de filferro. - Mo-
bles. - Reparacions de totes menes

JOSEP BLAY

TALLER: Sant Antoni, 64 bis

Sant Joan, 7. :: TERRASSA

A S S E G U R A N C E S
C A P E L L A

ST. LEOPOLD, 98

V I D A
INCENDIS
ACCIDENTS
MARÍTIMS
FURT, ETZ.

TELÈFON, 5709

M. Abad Ribera

Pues i Lliços per a teixits. - Extens assortit en pues de
lloguer. - Filferros de totes classes. - Laminació en fret de
cèrcols per a embalatges, i altres indústries

Topete, núm. 1. _____ Telèfon, 5774

EXCURSIONISTES!!

ARTICLES PER A EXCURSIONISME

SECCIONS BATERIA CUINA. - CRISTALLERIA. - LOSA. - PORCELANA. - HIGIENE. - CALEFACCIÓ. - GAVINETERIA. - CUBERTS ALPACA. - OBJECTES REGAL

LA COCINA MODERNA. - "SIMARRO"

FONT-VELLA, NÚM. 65.

PRESENTANT EL REBUT DE SOCI, DESCOMPTE DEL 10 PER 100

Taller de Llauneria

de

PERE PÈRE

Reparació i construcció en els articles del ram. :: Col·locació d'aigua, gas i electricitat. :: Vidres de totes classes.

RAPIDÉS I ECONOMIA

UNIÓ, 32. :: TERRASSA

MOSAICS HIDRAULICS

DE

Hans Weichsel

& CO.

Carretera de Castellar, n.º 119

A CAN REBENTA SABATERS

Calçat de totes classes. - Preus econòmics. - Especialitat en calçat d'esport i excursionista

CARRER CREMAT, NÚM. 19

Ramon Morral

Constructor de claus de totes classes; especialitat per a diables i estricadors i d'excursionista.

Topete, núm. 61. - Telèfon, 6265

TERRASSA

Garatge Muntaner i Llonch

Agents dels tan acreditats autos

"CITROËN"

amb gran stock de peces de recanvi, venda d'olis, grasses, benzina.

Taller de reparacions. — Lloguer d'autos per a tots els punts.

Sant Genís, 10. Telèfon 5694. - Carretera de Martorell. Telèfon 6500

TERRASSA

FÁBRICA DE CALÇAT. - Especialitat en el d'excursionista

ANTONI GIRALT

MAS ADEL, 49

TERRASSA

ANIS DEL TIGRE

Indiscutiblement és el millor

Gran Licor Estomacal Lladó

ARENYS DE MUNT

Representant únic: Antoni Lamolla

Galileo, 165, pral., 2.ª - Terrassa

Garatge CERVANTES

Taller de reparacions d'automòbils. -

Automòbils «Hispano-Suizas». - Agència
de VALLET I BOFILL S. en Cta.

Francesc Devant

Cervantes, 127. - Tel. 6491. - Terrassa

Tintoreria Vda. Castelló

Rentats al sec, Tenyits, Planxats al vapor a diari. - Colors sòlids a la
mostra. - Negres per a dols, a les 10 hores. - Secció especial de destacats

Nord, 25. - Telèfon 5934. - Sucursal: Rutlla, 40

FOTOGRAFIA
AMER
TREBALLS D'ART

Carrer del Carme, 3.-BARCELONA

Raval de Santa Anna, 26. - REUS

RAVAL, 4. :: TERRASSA

EL BARATO

Tallers i Magatzems de Mobles. -
Vendes a plaços, al comptat i major

RAMON ARTIGAS

Cremat, 17. :: Telèfon, 6269

EXPEDICIONS A PROVÍNCIES

FERRER I DURAN

PANYOS I NOVETATS. - Despatx: Sant Pere, 38. - Telèfon 6350